סה: במה אשה פרק ששי שבת

פסולות לכהונה. פי' לכהונה גדולה דלגה בתולה שלימה היא ואע"ג דכהן גדול בימי מ)שמואל לא הוה היה ממאיר וי"מ משום זונה ופסולות אף לכהן הדיוט וכן משמע בפ' הערל (יבמות פו.) דקאמר התם לית הלכתא [לא כגרל ולא] כאלנא (עד דקאמר) [וקאמר] ואפילו לרבי אלעזר דאמר פנוי הבא על הפנויה שלא לשם אישות עשאה זונה כו' משמע דטעמא משום זונה: **סהדא** רבה פרת. פי' הקונטרס פרת מעיד (נ) שהוא יורד מא"י לבבל וגדל ממי גשמים ולא נהירא שהרי בבל במזרח א"י קאי וכל הנהרות יורדים ממזרח למערב לכך פר"ת שהיו מכריס שילכו הגשמים לא"י ע"י שחחר פרת לאחוריו על ידי גדילתו בא"י מתוך הגשמים: **שמא** ירבו הנוטפים. פירוש מי גשמים על מי נהרות שהיו זוחלין והוו להו מקוה ואמרינן דאין מקוה מטהר זוחלין כ"א באשכורן דתנן במסכת מקוואות (פ"ה מ"ה) הזוחלין כמעיין והנוטפין כמקוה ותניא בת"כ יכול מילא מים על כתיפו ועשאו מקוה בתחילה יהא טהור תלמוד לומר מעיין מה מעיין בידי שמים אף מקוה בידי שמים אי מה מעיין מטהר בזוחלין אף מקוה מטהר בזוחלין וכ"ש באשכורן דקוו וקיימי ויש מפרשים שלא היה רולה להטילן בהן משום דהוו להו קפק זבות וחב חבה טעונים מים חיים ושמא ירבו הנוטפין והוו להו מכונסין ולא נהירא חדא דמ"ט עביד להו מקוואות והא בעינן מים חיים ועוד (דבת"כ) [דבתוספתא פ"ג דזבים] קאמר מומר בזב מבזבה שהוא טעון מים חיים והזבה אינה טעונה מים חיים וא"ת ולשמואל דאמר אין המים מטהרין בזוחלין אלא פרת ביומי תשרי אי דבעי מים חיים אין יטבול ביומי ניסן וי"ל במעיין מכוסה שאין מי גשמים יורדין בתוכו וא"ת אמאי חיישינן שמא ירבו הנוטפים לימא קמא קמא בטיל כדאמר בפ"ה דמסכת ע"ז (דף עב.) המערה יין נסך לבור אפילו כל היום טולו כסר דאמרינן קמא קמא בטיל וי"ל דלא מהני טעמא דקמא קמא בטיל כיון שהאיסור רבה מכשיעור והכא דיין נסך דקאמר קמא קמא בטיל היינו קודם שרבה האיסור עד כדי נתינת טעם כהיתר: **דאמר** שמואל **נהרא מביפיה מיתברך.** פי' ממקומו ומסלעו אלא מתרגם כיפיה מנגיעתו מיתברך ולא ממי גשמים וא"ת והא קא חזינן שמחמת הגשמים הם גדילים וי"ל כדאמר במסכת תענית (דף כה:) שאין לך טפח יורד מלמעלה שאין עפחים עולים כנגדו מלמטה ואור"ת דהילכתא כוותיה דשמואל ומייתי ראיה מפרק בתרא דבכורות (דף נה:) דתניא רבי מאיר אומר לא פרת שמו אלא יוכל שמו ולמה נקרא שמו פרת שמימיו פרין ורבין ולאו דוקא נקט פרת דה"ה לכל נהרות והא דנקט פרת משום שהוא גדול מכל נהרות ולפי שהוא מא"י וקאמר התם מסייע ליה לשמואל דאמר נהרא מביפיה מיתברך ועל זה אנו סומכין לטבול בנהרות אפילו אם גדלו מאד:

הקיטע יוצא בקב שלו. פ"ה קיטע שנקטעה רגלו עושה כמין דפוס רגל ומוקק בו מעט לשום לאם שוקו בתוכו ואינו [פ"ה והוא] נסמך עליו ומס"ה יולא בקב שלו דמנעל דידיה הוא ור' יוסי אוסר דלאו תכשיט הוא ואינו מנעל והוי משום והקשה רבינו תם דבמסכת יומא (דף עח: ושם) משמע דלכ"ע מנעל הוא ואפילו לרבי יוסי גזר דילמא מיפסיק ואתי לאתויי ורבי מאיר לא גזר וי"ל דה"ל בהא פליגי דטעמא דר' יוסי דכיון דלא הוי של עור לא מיהדק ואיכא למיחס דילמא מיפסיק ואתי לאתויי אך קשה מהא דאמר בגמרא חלבה כסנדל כו' חליצתו כשרה ואמר שמואל ר"מ הוא משמע דלר' יוסי חליצתו פסולה ואמאי כיון דמנעל הוא וי"ל דהאי נמי בהא תליא דכיון דלענין שבת גזר דילמא מיפסיק אינו רואה להלך בו ודמי לקטן שאינו גדול דחליצתו פסולה כדאיתא בפ' מצות חליצה (יבמות קג:) משום דנעלו בתיב נעלו הרואה לו וא"ת היכי גזרי דילמא נפיל אחד ואי נפיל לא יחזר ממקומו ואומר ר"י דמיירי שנעשה בידו מקל ועיקר הליכתו היא בסמיכת המקל והשתא אי נמי מיפסיק יוכל להלך מכאן יש להמיר למי שכולו גידי שוקיו ללכת במקלו בשבת והרב פור"ת פי' דקיטע יש לו סמך שקושר בכרעו ומגיע לארץ והשוק כפופה לאחוריה וברגלם השוק במקום הרגל עושה לו קב (ד) להרמות כמו שיש לו רגל והא פליגי ר' יוסי סבר כיון שאינו נסמך עליו אלא תלוי באויר מיישינן דילמא נפיל ור"מ לא מייש ולפי זה אין ראיה להתיר לקיטע לצאת במקלו אמנם יש להתיר מסיפא דמתניתין דאינו אוסר אלא סמוכות שלו לפי שעוקיו תלויין באויר ודילמא נפיל ואתי לאתויי (אבל הכפא) והספסלים שבידו אינו דומיא דמקל וק"ק לפי זה אמאי מטמא ליה רבא משום מדרס כיון שאינו נסמך עליו ושמא כשהוא יושב פעמים הוא נסמך עליו ולכך עושה לו בית קבול כתיתין שלא יוחק בקשר העץ שהוא יושב: סגולת

רעלות בירושלמי בלינדראה והן כמו בסויי פנים, כדכתיב (ישעיה ג ג) השרות והרעלות. וי"א זוב. ללמדך שבמקומות הללו כך היה מנהגם ומותר להם וכל אדם מותר בכך אלא שדברו חכמים בהווה. בעי אביי אשה מהו שתערים ותפרוף לאגוז להוציא לבנה קטן בשבת, ועלתה בתיקו. הקיטע יוצא בקב שלו דברי ר' מאיר.

פסולות לכהונה. לכהן גדול דלגה הוא בתולה שלימה. דלא"ג דכהן גדול ביומיה לא הוה הוא ודרך זנות חשיב ליה לאו אורח ארעא: **דלא לילפן גופא נוכראה.** ויתאו לשכב עם איש: **מערא במערבא.** בתרן ישראל: **סהדא רבה פרת.** פרת מעיד בדבר שהוא יורד מתרן ישראל לבבל וגדל ממי הגשמים ויודעין בני בבל שירדו גשמים בהרי ארץ ישראל ושמתים על אחיהם. ואבוה דשמואל נמי כרב סבירא ליה דאמר פרת גדל ומימיו מתברכין ע"י גשמים: **וסבר שמא ירבו נוטפים.** היינו גשמים על הזוחלין הנוטפין ותנן במסכת מקוואות (פ"ה מ"ה) הזוחלין כמעיין והנוטפין כמקוה ומינו בת"כ) אף מעין ובור מקוה מיסה) יכול מילא על כתפו ועשה מקוה בתחילה יהא טהור ת"ל מעיין מה מעיין בידי שמים אף מקוה בידי שמים אי מה מעיין מטהר בזוחלין אף מקוה מטהר בזוחלין תלמוד לומר אך מעיין המעיין מטהר בזוחלין ומקוה מטהר באשכורן ומהו אשכורן דקוו וקיימי לאפוקי שאם הטביל בו כלים דרך חזיתנו כשהן נמשכין ויורדים למקוה לא עלתה להם שטילה דבור ומקוה כתיב דקוו וקיימי אבל נוטפין מטהרין כמו שהן זוחלין ומושכין מגבוה לנמוך כדרך כל הנהרות. הלכך ביומי ניסן שהנהרות גדילים ממי הגשמים של ימי החורף ומהפשרת השלגים חיים שמא ירבו הנוטפין על הזוחלין שמיתוספו בנהר (ב) מן הגשמים על הזוחלים המיים ובטלו הזוחלין המיים בנוטפים ואין תורת מעיין עליהן לטהר בזוחלין אלא באשכורן ועביד להו מקוואות דקוו וקיימי. ואני קבלתי מרבינו הלוי משום דספק זיעות עינהו וחבה טעונה מים חיים ואי אפשר להעמיד שמועתו משום דאמרינן) חומר בזב מבזבה שהוא טעון מים חיים חבה אינה טעונה מים חיים וחזרתי ובדקתי לפרשה וכן נראה בעיני כמו שפירשתי. ורוכה דעלמא מפרשים נוטפין כשאובין ולאו מילתא היא דתנן הנוטפין כמקוה: **דהוו להו שאובין** ל"ג: **מכיפיה מיכרך.** משפתו וממקומו ומסלעו. אלא מתרגמינן כיפה). מכיפיה מיכרך ולא ממי הגשמים: **ופליגא דידיה דאדידיה.** דשמואל דאמר: **אין המים מטהרין בזוחלין.** אין מטהרין אדם וכלים הטובלין בהן דרך זחילה וצריך להמשיכן למקוה ולטבול במקוה: **אלא פרת ביומי תשרי.** שהלו הגשמים ורבו הזוחלין עליהם ויש תורת מעיין על נהרות המושכין אלמא סבירא ליה שגדילין ממי הגשמים. ואני שמעתי בבכורות מטהרין בזוחלין שהנוטפין שבתוכן מטהרין בריבוי הזוחלין ויתבטלו הנוטפין בהן להיות זב וחבה טובלין בהן בשביל הזוחלין: **והא אמרת ריפא פורפס.** וההיא ודאי לכתחלה קאמר בשבת דאי מבעוד יום ולשמועינן דיולאה בו בשבת הא תנא ריפא מדיות פרופס: **סיפא.** דקתני לא תפרוף: **אתאן למטבע.** דלאו בר טלטול הוא אבל אתן שהקנה לכך ראוי לטלטול: **לחוליא לבנה הקטן.** לאוכלו: **פיבעי למאן דאמר.** פלוגתא בכל כתבי הקדש (לקמן דף קכ.) לובש כל מה שיכול ללבוש דברי רבי מאיר ואפילו עשרה תלויים זה על זה רבי יוסי אומר שמונה עשרה כלים כדרך שהוא לובש בחול: **דרך הוצאה בכך.** כגון מוכרי כסות מוליאין אותו דרך מלבוש: **מתני' הקיטע.** שנקטעה רגלו מ): **יולא בקב שלו.** דמנעל דידיה הוא: ור'

פסולות לכהונה לא סבר כי היכי דלא לילפן גופא נוכראה אועביד להו מקוה ביומי ניסן מסייע ליה לרב דאמר רב מ)מטרא במערבא סהדא רבה פרת ב)סבר שלא ירבו הנוטפין על הזוחלין ופליגא דשמואל דאמר שמואל נהרא מביפיה מיברך ופליגא דידיה אדידיה דאמר שמואל אין המים מטהרין בזוחלין אלא פרת ביומי תשרי בלבד: ג)פורפת על האבן כו': והאמרת רישא פורפת אמר אביי ד)סיפא אתאן למטבע בעי אביי האשה מהו שתערים ותפרוף על האגוז להוציא לבנה קטן בשבת תיבעי למ"דיו (ה) מערימין תיבעי למאן דאמר אין מערימין תיבעי למאן דאמר מערימין בדליקה התם הוא דאי לא שרית ליה אתי לכבויי אבל הכא אי לא שרית ליה לא אתי לאפוקי או דלמא אפילו למאן דאמר אין מערימין בדליקה התם דרך הוצאה בכך אבל הכא אין דרך הוצאה בכך אימא שפיר דמי תיקו: **מתני'** ו)הקיטע יוצא בקב שלו דברי ר' מאיר ורבי

מסורת הש"ס

ב) גרסי ת. בכורות נה: ע"ש, ג) למלא דפקח הכ"י סימן שלי"ד והכ"ן דהתם מייתי לאנלר המעורבת קשה לפרש הך סגיגא. ולאן ענין כלל לכן דהכא ואפלגיא דכיונא הסגיגא למלא דפליגי בתוספתא פ"ד מלילן מפני הדליקה כי אמרן ואמ"כ יגיל כו' ולאן מערימין נכך ר"י מערימין. מהרב הגי' ר' בנימין קלרעגאלד זל"ל, ג) יומא עח: (יבמות קג:), ד) (במיני פרסה טו), ה) [ויקרא יא), ו) [בתוספתא מנילה פ"ח ותוספתא דוחיס פ"ג], ז) [מכלכ כו, ח) [עי' רש"י ברכות נח: ד"ה קטע], ט) [נ"ל אחוז דשמואל].

הגהות הב"ח

(א) נב: תיבעי למ"ד מערימין בדליקה תיבעי למ"ד אין מערימין בדליקה תיבעי: (ב) רש"י ד"ה ומכר שמא וכו' שיתוספו בנהר מי הגשמים: (ג) תוספות ד"ה סהדא וכו' מעיד בדבר שהוא: (ד) תוס' ד"ה הקיטע וכו' עושה לו קב כמין סנדל להרמות כמו שם:

רבינו חננאל

סבר דלא לילפו גופא נוכראה. ואמר רב הונא נשים המסוללות זו בזו פסולות לכהונה. והוה עביד לבנתיה מקוה (ביומא) [ביומא] ניסן, ולא היה מניחן לטבול בפרת, מפני שריב מי פרת בניסן מי מטר הן, כרב דאמר מטרא במערבא, שהרא רבה פרת, כלומר כיון שתראה כי רבו מי פרת, עדות היא שהוגשמה ארץ המערב. ופכר אבוה דשמואל שמא ירבו נוטפין שהן מי גשמים הנוטפין מן הגגות (נ"א: שמא ירבו מי גשמים שהן נוטפין מן הגגות) ונעשו שאובין על מי הפרת שהן זוחלין, כדתני במקוואות בפרק ה' הזוחלין כמעיין והנוטפין כמקוה, העיד ר' צדוק על הזוחלין שרבו על הנוטפין שם(כשירין. ושאמר שמואל נהרא מביפיה מתברך, כלומר הנהר הגדול מן הסלע שיוצא ממנו, משם ברכה מליאתו, ולא ממי המטר. פליגא על אבוה דשמואל ועל רב. ועוד דברי שמואל מוחרין זה אם זה, כבאן אמר כי מימי המטר אינם ממלאים הנהר אלא מביפיה מיברך. ועוד אמר אין המים מטהרין בחזוחלין אלא פרת ביומי תשרי בלבד, מכלל דבשאר החדשים הזוחלי תשרי כנוטפין הם, דנשמים רבו עליהן. ומפני [נ"א: ומפני מה] ביומי תשרי, היה מסתירין לבנותיו בספצי, מפני בני אדם שעל הנהר. ושבלות בפרת כי דברי הכל בתשרי זוחלין הן. ולמה בספצי, דלית להו טהרה בספצי. פורפת על האבן ועל האגוז ועל המטבע מע"ש. פי' נותנת אבן או אגוז או מטבע בקצה הסדין כמין קיס בלולאות שלא ישמט הסדין מעליה כדי שתהא מתעטפת באותו סדין ונותנת זה שעשאתו כמין קיס. נשים מדיות מנהגן לצאת בענין הזה פרופות, ובלבד שלא תפרוף בתחילה בשבת על המטבע. והנשים הערביות מנהגן לצאת רעולות. ופי'

רב נסים גאון

קסבר שמא ירבו הנוטפין על הזוחלין. עיקר דילה בתורת כהנים אי מה מעין מטהר בזוחלין אף מקוה מטהר בזוחלין, תלמוד לומר אך. המעין מטהר בזוחלין והמקוה מטהר באשכורן. ובמסכת מקוואות (פ"ה מ"ה) הזוחלין כמעין והנוטפין כמקוה. העיד רבי צדוק על הזוחלין שרבו על הנוטפין שהן כשרים. ותיתשתבח בפרק ד' דעריות הנוטפין שרבו על הזוחלין אינן כשירים. תיבעי למאן דאמר (מדליקין) [מערימין] בדליקה תיבעי למאן דאמר אין מערימין. עיקר דיליה בפרק כל כתבי הקודש (דף קכ) דתנן לובש כל שהוא יכול ללבוש תעוטף כל מה שהוא יכול להתעטף. רבי יוסי אומר י"ח כלי, מכלל דתנא קמא סבר מותר ללבוש ולהציל אפילו יותר מי"ח כלי. ואף על פי שהוא מערים בכך.

מוסף רש"י

פסולות לכהונה. משום זונה (יבמות עו:). מטרא במערבא סהדא רבה פרת. פרת יורד מא"י לבבל. וכשגשמים יורדין בא"י שבבל רבה הוי פרת בבבל שירדו גשמים מערבא לפי שבבל מחמת הגשמים (בכורות נה: וכעי"ז נדרים מ:). שלא ירבו הנוטפין על הזוחלין. שמימות הגשמים ירדו גשמים הרבה ואיש שמא ירבו מים שנוטפין מפנים לתוך הבור שהם זוחלים, ולא מקו מזו לקן, משום דהוו להו קפק אצא, וכמו כתיב מים חיים. ל"ש על זוחלים על לחוסם שנפלו מן הצנים לקרקע ומן הקרקע זחלו וקיימו לתוך הבור, ולא לא נוטפים, משום זוחלים לא מיקפלי, דאמרינן כפרק ראשון דתמורה (יב.) הקאוה מישהת בהמצבה, דהיינו שמתבקר מים שאוזים לתוך המקוה על ידי נטורות (בכורות נה:) לא: לפי שהיו המים בימות הגשמים מגשמים שנפלו ואיש שמא ירבו נוטפין על זוחלין, ותניא בתורת הכהנים לי מה מעין מטהר בזוחלין אף מקוה מטהר בזוחלין, ולמדר אם דרך זחילתן קודם שנקוו ומהו במקוה, תלמוד לומר אך מעין. מעין מטהר בזוחלין והמקוה מטהר באשכורן, ומהו אשכורן דקוו וקיימי דאין מטבילין בנוטפין אלא מעשקוו לתקוויהם ומהו מזחילתן, ומנן במסכת מקוואות (פ"ה מ"ה) הזוחלין כמעין, כלומר זוחלין שבנהרות כמעין, והנוטפין כמקוה, ומיום הנוטפין מהרים הרי הן כמקוה ואין מטהרין בזחילה. הלכך בימי ניסן שמתרבה הנהר על ידי גשמים חיים שמא רבו נוטפין שהן אינן מים חיים שהן ומבלו זוחלין ואין בהן דרך זחילה, וכל הטהרות לעולם הן כולכן חוזלין, לפיכך עביד להו מקוה כאשכורן לטבול בתוכו. יש מפרשים דבעינן מים חיים לזבה, ולאו מילתא היא דתניא בתוספתא (מנילה פ"ח) חומר בזב מבזבה שהוא טעון מים חיים כו' (נזה סז.).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com